

נרות להאיר

החסידי ברסלב שמע את הדברים ונראה שהדברים החלו לחלחל במוחו. לאחר שהות קצרה חזר ואמר: "אבל אני לא יכול לדבר איתם; אתך אני יכול לדבר כי יש לנו שפה משותפת; סוף סוף שנינו גדלנו בבורו-פארק, אבל הבחורים כאן הם רוסים וגם חב"דניקים ומזה אני כבר מפחד" - - - סיפור מיוחד על תלמידי התמימים "נרות להאיר" - מוגש ליום ב' ניסן

מאת הרב לוי פישר

הוא שמע את דברי, נענע בראשו ולא הגיב. באחד הימים שמעתי אותו קורא בלשון הקודש בשפה רהוטה. תמיהתי חזרה אפוא: במה הוא כל כך מתבונן בתפילתו, כי ידעתי שאת פירוש המילות הוא בקושי יודע... עד שפעם אחת סיפר לי בפשטות, כי מדי פעם הוא מפסיק בין הקטעים להתבונן "לפני מי אתה עומד", וגם הוא מצייר במחשבתו את דמות דיוקנו של הרבי... אגב, בכל פעם שהבחורים היו מנגנים את "רוסטובער ניגון" (ניגון "ההכנה"), הוא היה מתרכז בתוך עצמו באופן מיוחד, שהרי זה ניגון "שלו"...

לא כל כך רציתי לספר עליו, אבל נזכרתי בו תוך כדי מרוצת הכתיבה, ולא יכולתי שלא לספר על 'ציורי זה'...

מכל מקום, בישיבה היו לא מעט סיפורי "נשמות", שחלקם נערים יהודים שזה עתה רק הכירו את אור היהדות והחסידות – וכבר אפשר היה לומר עליהם 'ראו גידולים שגדלנו'.

הסיפור הבא ימחיש יותר מכל, מהו "בית היוצר" של "תומכי תמימים", וכיצד מייסדיו – ובראשם כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע, אשר יום ההולדת שלו חל בשבוע זה – יכולים לומר "נשמות אני עשיתי"...

בעקבות אנשים אחרים מכל מיני ארגונים שמסתובבים בעיר, ובעיקר בסביבות ראש השנה כאשר חסידי ברסלב רבים מגיעים לעיר ולישיבה (ומשמם הם ממשיכים לאומן) ואז התלמידים מרגישים תענוג כפול, "שאנחנו דתיים, ושאנחנו חב"דניקים"...

במהלך תקופת השליחות שעשיתי בישיבה, נתקלתי בהרבה בחורים אשר כל אחד עם הסיפור האישי-נשמתי שלו; כמו, למשל, יוסף, בחור חדש שהגיע אלינו מרוסטוב. אז טרם היה שליח בעיר, וכשהנער שמע כי בקיבב הרחוקה נפתחה ישיבה, הגיע אלינו, ובמהירות יחסית, התערה בחיי הישיבה.

כמה פעמים שמתי לב כי יוסף זה מאריך בתפילה באופן לא רגיל. ניכר עליו כי הוא לא שם לב ממה שנעשה סביבו במהלך התפילה. הוא היה מסיים את תפילתו בשעה שהבחורים סיימו לאכול את ארוחת הבוקר. כיוון שכך, היה חוטף משהו ומיד רץ לזאלי כדי שלא לאחר לסדר הלימודים...

בהתחלה חשבתי שהוא פשוט מתקשה בקריאת המילים אשר בלשון הקודש, וזאת כיוון שהוא "מתחיל", ולכן מתעכבת תפילתו יתר על המידה. ניגשתי אליו אפוא ואמרתי לו שאם קשה לו, אז בנתיים הוא יכול לדלג על כמה קטעים בתפילה ובמשך הזמן יוסיף קטעים (כיוון שראיתי שהוא פשוט לא אכל).

שנת תשנ"ב היתה לי הזכות להיות "שליח" בישיבה החב"דית שהוקמה באותם ימים בקייב, שם שהיתי במשך מספר חודשים, ושימשתי כמשגיח על הבחורים וסדרי לימודיהם.

תשנ"ב היתה עדיין תקופת ה"בראשית" של התעוררות יהדות מדינות חבר העמים. הכל היה עדיין חדש, בלי ידע רב, והנסיון היה מועט.

העלייה לארץ היתה אז בעיצומה, אך בחבר-העמים עדיין שהו הרבה מאד משפחות יהודיות. שמע הישיבה שנפתחה הגיעה לאוזניהם של בחורים ונערים צעירים שרצו להכיר ולטעום טעמה של יהדות. הם הגיעו לישיבה בעיקר בשיטת "חבר מביא חבר". נערים אלו כששמעו אודות הישיבה היהודית, נשמתם התעוררה והם הגיעו לישיבה, החלו ללמוד, להתוועד – ורבים מהם נתפסו ונשארו.

באותה תקופה רשמתי לעצמי יומן מפורט, וממנו אני שואב את הסיפורים הבאים (והסיפורים שיבואו גם בשבועות נוספים) – כך שהדברים אינם מסופרים מהזכרון, אלא מהכתב.

אני פותח את יומני: "יש לציין את ייחודה של ישיבת חב"ד בקייב, שהתלמידים מרגישים במיוחד את ה"יונפלינו", וזאת

בתקופה שלפני ראש השנה מסתובבים בקייב חסידי ברסלב רבים, ולפעמים הם מתעכבים בעיר כמה ימים עד שהם ממשיכים בדרכם לאומן. כאשר הם שוהים בעיר, הם נמצאים בישיבה.

באחד הימים הגיע לישיבה אברך חסיד ברסלב, הרב מ.ג. – שבמשך הימים הכרתי כי הוא תלמיד חכם גדול. הוא הגיע לקייב כבר באמצע חודש אלול, ובגלל סיבה שהיתה שמורה עמו, נשאר בקייב עד יום-יומיים לפני ראש השנה.

כל שעות היום היה יושב בפינה צדדית ביזאלי של הישיבה והתעמק בספרים שלו. ראיתי כי הוא נמנע במופגן מלדבר או ליצור קשר עם תלמידי הישיבה. רק אלי היה פונה מדי פעם בין הסדרים כדי לדבר בלימוד.

יום אחד כשדיבר עמי, נפלטה מפיו השאלה "למה אתם לא נוסעים לאומן לראש השנה?" ומיד התחיל להסביר באריכות שאין זה סתירה לחסידות חב"ד, ועוד כהנה וכהנה הסברים.

בהתחלה עניתי לו בנימוס, שאין זה מנהג חב"ד, וזה גם קצת קשה, אך משהמשיך להתעקש, עניתי לו כי אנחנו נמצאים כאן בשליחות, ויש כאן ישיבה מסודרת עם סדרים ולוח זמנים, וכמו בכל ישיבה אחרת בעולם, תלמידי הישיבה צריכים להיות בראש השנה בישיבה ולא במקומות אחרים, חשובים ככל שיהיו.

או-אז החל לשאול אותי שאלות על הישיבה, "האם זו ישיבה באמת רצינית", והאם התלמידים מתקדמים באמת או שהם סתם יושבים כאן. עניתי לו באירוניה: "יתסלח לי, אבל אני לא מבין אותך; אתה נמצא כאן כבר שבוע ימים, אתה יושב בפינה שלך ולא מדבר מילה עם איש, וכעת אתה שואל אותי אם הישיבה רצינית?! – חשבתי שהישיבה כלל לא מעניינת אותך, ואם כן, אתה יכול להמשיך לשבת ככה עוד זמן רב בלי לדעת את האמת. אבל אם באמת אכפת לך המצב של אחינו בני ישראל שבקייב, אינך צריך להסתמך על הסיפורים שלי, אין כאן שום סודות – תיגש לבחורים ותתחיל לדבר איתם, ותיווכח בעצמך".

הוא החל להתנצל ואמר שבאמת הבחורים האלה הם "צאן קדשים", ותינוקות של בית רבן שלומדים תורה במצב כה דחוק. והוסיף ואמר "אני בטוח שדווקא הם יביאו את המשיח".

אמרתי לו שהוא צודק, שאכן כך יהיה שהם יביאו את המשיח ביחד עם שאר

למחרת ראיתי אותו יושב בפינתו ומדפדף בהיסוס

"לקוטי שיחות" ובספרי המאמרים של הרבי.

מאוחר יותר (אחר

הצהרים) ראיתי אותו

יושב ולומד ברציפות

שיחה אחר שיחה.

כשעברתי לידו שאלתי

"נו, איך זה?" הוא ענה לי

כמתנצל: "אני פשוט רוצה

לדעת קצת את הענינים

כדי שאוכל לדבר איתם

גם בחסידות; אם בגמרא

הם מדברים כל כך

"גישמאק" (במתיקות) אני

מתאר לעצמי שבחסידות

על אחת כמה וכמה..."

תלמידי "תומכי תמימים" לדורותיהם. שהרי הרבי הרש"ב נשמתו עדין, נתן לנו את הזכות ואת החובה ללחום במלחמת בית דוד עד שננצח בקרוב ממש, ומה גם שיש לנו הבטחה שהתמימים יהיו הראשונים לקבל פני משיח צדקנו.

הוא שמע את דברי ונראה שהדברים החלו לחלחל במוחו. לאחר שהות קצרה חזר ואמר: "אבל אני לא יכול לדבר איתם; אתך אני יכול לדבר כי יש לנו שפה משותפת; סוף סוף שנינו גדלנו בבורו-פארק, אבל הבחורים כאן הם רוסים וגם חב"דניקים ומזה אני כבר מפחד".

"מה פירוש אתה מפחד?" – שאלתי אותו – "האם הנך חושש מאלו שרק לפני רגע אמרת שהם יביאו את המשיח?"

"אתה צודק" – השיב – "אבל יש לי סיבה נוספת למה אני לא מדבר איתם. משפחתי שייכת לחסידי סטמאר, ואנחנו מקפידים שלא לדבר בעברית ואינני רוצה לשנות ממנהג אבותי. ואילו הבחורים כאן מדברים או בעברית או ברוסית, רוסית אני הרי לא מבין, ובעברית אינני רוצה לדבר..."

לא רציתי להתווכח איתו, ובפרט שעד אז היו בינינו יחסים טובים, וכך נסתיימה השיחה. הוא המשיך לשבת בפינה שלו כמו קודם לכן, אבל שמתי לב כי בעקבות השיחה הוא יותר מפנה תשומת לב לנעשה מסביב עם הבחורים.

בדיוק באותו יום ישבו הבחורים והכינו דף גמרא בעצמם לקראת השיעור, וכך התפתח ביניהם "פלפול תלמידים" בעברית. אחד שאל שאלה והשני תירץ השלישי הפריך את התירוצו, בעוד שהאברך הזה מקשיב כל הזמן. לפתע ניגש אלי במהירות וצעק לעברי באידיש: "הרי זוהי קושיית התוספות ותירוצו, וזוהי קושיית המהרש"א". הוא התקרב בהתרגשות אל השולחן בו ישבו הבחורים והקשיב לוויכוח הלמדני ביניהם. בשלב מסוים לא התאפק עוד, והתחיל להתפלפל איתם, כשהוא מבקש שאני אהיה המתורגמן שלו מאידיש לעברית...

לאחר זמן קצר מצא את עצמו מתפלפל איתם בלשון הקודש, ואחר כך גם בעברית... למחרת ראיתי אותו יושב בפינתו ומדפדף בהיסוס ב"לקוטי שיחות" ובספרי המאמרים של הרבי. מאוחר יותר (אחר הצהרים) ראיתי אותו יושב ולומד ברציפות שיחה אחר שיחה. כשעברתי לידו שאלתי "נו, איך זה?" הוא ענה לי כמתנצל: "אני פשוט רוצה לדעת קצת את הענינים כדי שאוכל לדבר איתם גם בחסידות; אם בגמרא הם מדברים כל כך "גישמאק" (במתיקות) אני מתאר לעצמי שבחסידות על אחת כמה וכמה..."

לפני ראש השנה, קודם שנסע לאומן, נפרד ממני בחביבות רבה, ואז אמר לי: "תאמין לי שעכשיו גם אני הייתי רוצה להשאר בראש השנה עם הבחורים הללו, אבל מה אני יכול לעשות וחברי כבר ממתנינים לי באומן..."

אלו הם התמימים, שגם זמן קצר, יחסית, בבית היוצר של "תומכי תמימים" וכבר היו "נרות להאיר"...